

Gfv.X.30.301/2007/8.szám

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr.Kecskés Ákos ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r., IX.r., X.r., XI.r., XII.r., XIII.r. felpereseknek, a dr.Köteles Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen, konszernjogi felelősség megállapítása iránt, a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 25.P.89.179/2004. számon indult, és a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 2007. február 15-én kelt, 57.Pf.635.080/2006/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében, a jogerős ítélet ellen az felperesek jogi képviselője útján előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság, 57.Pf.635.080/2006/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. felperest, 16.200 (tizenhatezerkettőszáz) Ft, a II.r. felperest, 10.800 (tizezernyolcszáz) Ft, a III.r. felperest, 13.274 (tizenháromezerkettőszázhetvennégy) Ft, a IV.r. felperest 10.800 (tizezernyolcszáz) Ft, az V.r. felperest, 8.100 (nyolcezeregyszáz) Ft, a VI.r. felperest 6.480 (hatezernégyszáznyolcvan) Ft, a VII.r. felperest 13.274 (tizenháromezerkettőszázhetvennégy) Ft, a VIII.r. felperest 15.930 (tizenötezerkilencszázharminc) Ft, a IX.r. felperest 10.800 (tizezernyolcszáz) Ft, a X.r. felperest 3240 (háromezerkétszáznegyven) Ft, a XI.r. felperest 12.960 (tizenkettőezerkilencszázhatvan) Ft, a XII.r. felperest 13.274 (tizenháromezerkettőszázhetvennégy) Ft., a XIII.r. felperest 12.960 (tizenkettőezerkilencszázhatvan) Ft. „áfá”-t is magában foglaló

felülvizsgálati eljárási költség alperes részére történő 15 napon belüli megfizetésére.

A IX., illetve a XI.r. felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 21.600 (huszonegyezerhatszáz) Ft és 25.900 (huszonötezerkilencszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az I.r. felperes 32.400 (harminckettőezernégyszáz) Ft, a II.r. felperes 21.600 (huszonegyezerhatszáz) Ft, a III.r. felperes 26.500 (huszonhatezeröttszáz) Ft, a IV.r. felperes 21.600 (huszonegyezerhatszáz) Ft, az V.r. felperes 16.200 (tizenhatezerkétszáz) Ft, a VI.r. felperes 13.000 (tizenháromezer) Ft, a VII.r. felperes 26.500 (huszonhatezeröttszáz) Ft, a VIII.r. felperes 31.800 (harmincegyezernyolcszáz) Ft, a XII.r. felperes 26.500 (huszonhatezeröttszáz) Ft feljegyzett felülvizsgálati illetéket köteles az államnak, külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperesek a 2004. május 28-án benyújtott keresetükben kérték az alperes kötelezését az I.r. felperes részére 540.000 Ft, a II.r. felperes részére 360.000 Ft, a III.r. felperes részére 442.500 Ft, a IV.r. felperes részére 360.000 Ft, az V.r. felperes részére 270.000 Ft, a VI.r. felperes részére 216.000 Ft, a VII.r. felperes részére 442.500 Ft, a VIII.r. felperes részére 531.000 Ft, a IX.r. felperes részére 360.000 Ft, a X.r. felperes részére 108.000 Ft, a XI.r. felperes részére 432.000 Ft, a XII.r. felperes részére 442.500 Ft, a XIII.r. felperes részére 432.000 Ft és az említett összegeknek, 1996. május 30-ától a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatainak megtérítésére. Keresetük jogalapjaként a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (továbbiakban: régi Gt.) 328.§ /1/ és /2/ bekezdésére hivatkoztak. Előadták, hogy a dolgozói részvény visszavásárlására kötött szerződés alapján fennálló hátralékos összeget a részvénytársaság az ellene indult felszámolási eljárásban érvényesített hitelezői igény elismerése ellenére - felszámolási vagyon hiányában - nem fizette meg. A keresetben megjelölt meg nem térült követelések kielégítéséért ezért, az alperes, konszernjogi felelőssége folytán helytállni tartozik.

Utaltak arra, hogy a módosított felszámolási zárómérleget és vagyonfelosztási javaslatot, a Fejér Megyei Bíróság a 2003. január 13-án kelt, 2003. május 30-án jogerőre emelkedett 2.Fpk.07-96-000051/102. számú végzésével hagyta jóvá. Az ezt követő 1 éven

belül, a Ptk.326.§ /2/ bekezdése szerint érvényesített igényük nem évült el.

Az alperes a felperesek keresetének elutasítását kérte. Az előterjesztett követelések elévülésére hivatkozott, azok jogalapját, illetve összepszerűségét nem vitatva.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte őket, hogy fizessenek meg az alperesnek egymás között egyelő arányban 245.000 Ft áfá-t is magában foglaló perköltséget. Rendelkezett továbbá az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., XII.r. felperesek illetékfeljegyzési joga, illetve a IX. és a XI.r. felperesek költségmentességi joga folytán le nem rótt illetékek viseléséről.

Az elsőfokú bíróság a határozatában kifejtette, hogy a felperesek követelése, a dolgozói részvényeket visszavásárló részvénytársaság felszámolásának elrendelésekor - 1996. május 30. napján - esedékessé vált. A Ptk.324.§ /1/ bekezdése, illetve a Ptk.326.§ /1/ bekezdése értelmében ezért az 5 éves elévülési határidő 2001. május 30-áig állt fenn. A felpereseknek, mint a részvénytársaság részvényeseinek tudomással kellett bírniuk arról, hogy a részvénytársaság az alperes közvetlen irányítása alatt állott. A 2003. januárjában kézhez vett, a módosított felszámolási zárómérleget és vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyó 2.Fpk.07-096-0000051/102. számú végzésben foglaltak alapján, kétséget kizáróan értesülhettek arról, hogy követelésük a felszámolási eljárás során kielégítést nem nyerhet. A végzéssel szembeni jogorvoslat benyújtásának hiánya is arra utal, hogy e tényt nem vitatták. A jogorvoslati határidő leteltétől kezdődően, már nem állt fenn olyan menthető ok, amely miatt a követelések érvényesítésére nem volt módjuk. A keresetlevél benyújtására, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésében írt szabályokkal ellentétben, a módosított felszámolási zárómérleget és vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyó végzés elleni jogorvoslati határidő elteltét követő 1 éven túl került sor. Az alperessel szemben ezért követelésük elévült.

A felperesek fellebbezése folytán indult másodfokú eljárás során, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette. A per főtárgya, illetve az illeték viselés tekintetében azt helybenhagyta. Kizárólag a perköltség viselésről szóló rendelkezést változtatta meg. Egyenlő arányú perköltség fizetésre kötelezés helyett, az alpereseket az általuk előterjesztett követelések arányában marasztalta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek követelései a vételár hátralék kifizetésére köteles részvénytársaság felszámolásának

elrendelésével esedékessé váltak. Hangsúlyozta azt is, hogy az alperes felelőssége nem a Ptk.324.§ /2/ bekezdésében írt mellékkötelezettség, hanem a régi Gt.328.§ /2/ bekezdése alapján fennálló mögöttes felelősség. Az alperesnek, mint mögöttes felelősnek, a főadóssal azonos követelésért kell helytállnia. A követelés elévülése a főkötelezettel, és a mögöttes felelőssel szemben ugyanakkor kezdődik.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felperesek felszámolási eljárásban történt igénybejelentése, az alperessel szembeni elévülés megszakítását nem eredményezte. A Ptk.326.§ /2/ bekezdésében írtak alapján, az elévülés nyugodott, mindaddig, amíg a felperesek alappal bízhattak követelésüknek a főadóstól történő megtérülésében. Igényüket ezen időpontig menthető okból nem érvényesítették az alperessel szemben. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Fejér Megyei Bíróság 2.Fpk.07-96-000051/102. számú végzéséből a felpereseknek, következtetniük kellett a követelésüknek a főadóstól történő megtérülése kizártságára. A végzés ugyanis tartalmazta, hogy az APEH számára fizetendő 3.624.000 Ft-on felül, a további hitelezői igényekre, vagyon hiányában, nincs fedezet. A végzés kézbesítésével az alperessel szembeni igény nyugvása megszűnt. A végzés kézbesítésének időpontjától számított 1 éven belül kellett volna, a Ptk.326.§ /2/ bekezdése értelmében követelésüket bíróság előtt érvényesíteni. E határidőn túl benyújtott kereseti igényük elévült.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben írtakra tekintettel vizsgálta azt is, hogy a felperesek valóban csak 2004. tavaszán értesülhettek az alperes közvetlen irányítást biztosító tulajdonosi helyzetéről, illetve az arra tekintettel fennálló konszernjogi felelősségéről. A felperesek személyes meghallgatása során tett nyilatkozatok alapján arra következtetett, hogy 2003-ban már e tényről kétséget kizáróan tudomással bírtak. A másodfokú bíróság szerint a Pp.164.§ /1/ bekezdése alapján őket terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes tulajdonosi helyzetéről, hitelt érdemlően a kereset benyújtását megelőző 1 éven belül szereztek csak tudomást.

A másodfokú bíróság a felperesek javára nem tudta értékelni azt a körülményt sem, hogy a bírósági gyakorlat sem volt egységes a mögöttes felelősökkel szembeni követelés elévülésének megítélése tekintetében.

Mindezekre tekintettel hagyta helyben az általa érdemben helytállónak tartott elsőfokú bírósági döntést, a per főtárgyát illetően. A perköltségre nézve azt állapította meg, hogy az egymástól eltérő összegű követelések miatt nem volt alap az egyenlő arányban történő felperesi marasztalásra. Rámutatott arra is, hogy az alperes az általa felszámított munkadíjnál alacsonyabb összegű munkadíjból álló perköltséget nem fellebbezte meg. Az elsőfokú

bíróság ítéletét ezért e nem fellebbezett részben nem érintette, kizárólag a felperesek fellebbezésével érintett és a perköltségre vonatkozó rendelkezéseket változtatta meg.

A felperesek a jogerős ítélettel szemben benyújtott kérelmükben kérték annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és az alperes keresetben megjelöltek szerinti marasztalását. A támadott határozat jogsértését, a Pp.221.§ /1/ bekezdésére, a Pp.206.§ /1/ bekezdésére, a Pp.164.§ /1/ és /2/ bekezdésére, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésére hivatkozással jelölték meg. Állították, hogy a másodfokú bíróság ítélete a Legfelsőbb Bíróság 1/2007. Polgári Jogegységi Határozatával is ellentétes. Kifejtették, a másodfokú bíróság helytelenül értelmezte a felperesek személyes meghallgatása során előadottakat. Nyilatkozatuk alapján arra kellett volna következtetniük, hogy csak 2003. május végén, a felszámolási eljárás jogerős befejezését követően voltak biztosak abban, hogy a követelésük kielégítést nem nyerhet, illetve ekkor szereztek tudomást az alperes konszernjogi felelősséget eredményező tulajdonosi helyzetéről. Erre tekintettel vitatták, hogy igényüket az elévülés nyugvásának megszűnését követő 1 éven túl érvényesítették az alperessel szemben. Sérelmezték azt is, hogy e tényekre vonatkozó tudomásszerzés tekintetében, a Pp.164.§ /1/ bekezdésének helytelen alkalmazásával a felpereseket terhelő bizonyítási kötelezettséget állapított meg a másodfokú bíróság. A felperesek a jogban járatlanságukra, részvényeik számára, és az általuk vélt részvénytársasági nagy vagyonra tekintettel vitatták, az elévülés nyugvásának megszűnési időpontja helytálló megállapítását. Álláspontjuk az volt, hogy kizárólag a felszámolási zárómérleget jóváhagyó bírósági végzés jogerőre emelkedésétől kezdődően számítható az igény érvényesítésére még rendelkezésre álló, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésében írt 1 éves határidő. A keresetlevél benyújtására ezen határidőn belül sor került. Az alperes közvetlen irányítását biztosító tulajdonosi helyzetének cégnyilvántartásba történő bejegyzésének elmaradására, illetve a zárómérleg jogerős bírósági jóváhagyására tekintettel, - figyelemmel az 1/2007. Polgári Jogegységi Határozat III. pontjában írtakra is - állították, hogy a másodfokú bíróság helytelenül állapította meg az igény érvényesítésére nyitva álló 1 éves határidő elmúlását.

A felperesek rámutattak arra is, hogy a konszernjogi felelősség járulékos jellegére tekintettel, a Ptk.324.§ /2/ bekezdése értelmében, a főkötelezettel szembeni felszámolási eljárásban történt igény érvényesítés, az elévülést, a Ptk.327.§ /1/ bekezdése alapján, az alperessel szemben is megszakította. Utaltak a BH 2001. 280. sz. eseti döntésében foglaltakra. Hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróságnak a Gf.VI.30.077/2002/3. sz. ítéletében írtakra is, amelyben a bíróság szintén a zárómérleget jóváhagyó végzés jogerőre emelkedését tekintette olyan időpontnak, amikor a felszámolási

eljárás során történő hitelezői igény megtérülésének kizártsága egyértelművé vált. A felperesek előadták azt is, hogy a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 296.§ /1/ bekezdése szintén, a felperesi jogértelmezést támasztja alá.

Az alperes a jogerős ítélet hatályban fenntartását indítványozta. Vitatta a felperesek által állított jogszabálysértéseket. Utalt arra, hogy a felpereseknek, mint részvényeseknek, a felszámolás előtt néhány nappal tartott részvénytársasági közgyűlésen módjuk volt tudomást szerezni az alperes közvetlen irányítást biztosító tulajdonosi helyzetéről. A felpereseknek már az első számú közbenső mérleg alapján nyilvánvalóan tudomást kellett szerezniük arról, hogy követelésük a főkötelezettől nem behajtható. A felszámolási eljárás során valamennyi mérleget, az azokat jóváhagyó végzést, vagyonfelosztási javaslatot kézhez vették, az abban foglaltakat megismerhették. A részvénytársaság cégbejegyzésekor a cégjegyzékbe az egyszemélyes alapító, az Á. V. is feltüntetésre került. Az alperes változatlanul vitatta, hogy a felperesek az elévült követeléseiket, a menthető ok megszűnésének időpontjához képest, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésében előírt határidőben érvényesítették.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a Pp.275.§ /2/ bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

Az eljáró bíróságok, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésének helytálló alkalmazásával, a Legfelsőbb Bíróságnak a mögöttes felelősségről szóló 1/2007. számú Polgári Jogegységi Határozatában kifejtett elvek figyelembevételével állapították meg, hogy a felpereseknek az alperessel szembeni perben érvényesített követelése elévült.

A felülvizsgálati kérelem tévesen hivatkozik arra, hogy a felpereseknek a felszámolási eljárásban tett, a részvény vételárhátralékból eredő, hitelezői igénybejelentése, az alperessel szembeni követelés elévülését is megszakította.

A Legfelsőbb Bíróság az említett jogegységi határozat III/3. pontjában kifejtette, hogy a főkötelezettel szembeni jogcselekmények nem szakítják meg az elévülést a mögöttes felelőssel szemben. A Ptk.327.§ /1/ bekezdése alapján ugyanis elévülés megszakítását, csak a személyhez kötött, címzett jognyilatkozatok eredményezhetik. Elévülést megszakító hatása csak a mögöttes felelőshöz intézett jogi cselekményeknek lehet. A főkötelezettel szembeni felszámolási eljárás során érvényesített hitelezői igény érvényesítése az alperessel szembeni elévülést nem

szakította meg. A jogegységi határozat III/2. pontja értelmében a főkötelezettel, illetve az alperessel, mint mögöttes kötelezettel szemben, a követelés, -amint arra az eljárás bíróságok is utaltak, - a felszámolás kezdő időpontjában, 1996. május 30-án vált lejárttá. Az elévülés kezdő időpontja is, mind a főkötelezettel, mind az alperessel szemben ez az időpont. Mindaddig azonban, amíg a főkötelezettől való behajthatatlanság bizonyossá nem vált, az alperesnek módjában állt a teljesítést megtagadni. A felperesek ezért, ezen időpontig menthető okból nem érvényesítették vele szemben követeléseiket. A Ptk.326.§ /2/ bekezdése értelmében az elévülés nyugodott. Az eljárás bíróságok helyesen azt vizsgálták, hogy az elévülés nyugvása mikor ért véget, és ehhez képest a felperesek keresetének benyújtására, a Ptk.326.§ /2/ bekezdésében előírt 1 éves határidőn belül sor került-e.

A felperesek nem vitatták, hogy az adós részvénytársaság részvényesei voltak. Hitelezői igényüket érvényesítették. Azt a felszámoló elismerte, „f) pontba” besorolva nyilvántartásba vette. A közbenső mérlegek, illetve a zárómérleg és vagyonfelosztási javaslat jóváhagyásáról szóló bírósági végzéseket kézhez vették. A másodfokú ítélet utal, a Fejér Megyei Bíróság 2.Fpk.07-96-000051/102. számú, a módosító felszámolási zárómérleg, illetve vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyó végzésben foglaltakra. E 2003. január 13-án kelt, és ugyanebben a hónapban a felperesek részére kézbesített határozat egyértelműen tartalmazza, hogy vagyon hiányában, az APEH -ot megillető 3.624.000 Ft-ot meghaladó további hitelezői igényekre nincs fedezet. A felperesek a végzésben foglalt kioktatás ellenére, fellebbezést nem nyújtottak be. E körülményből is arra kell következtetni, hogy a behajthatatlanság tényét nem vitatták. Megalapozottan ezért nem hivatkozhatnak arra, hogy a behajthatatlanság megállapíthatóságának hiánya miatt, a végzés kézhez vételének napjától kezdődően még nem voltak abban a helyzetben, hogy az alperessel szemben igényüket érvényesíthessék, az elévülés nyugvása ebben az időpontban még nem szűnhetett meg.

Életszerűtlen a felpereseknek azon előadása is, hogy a cégjegyzékbe történt bejegyzés hiányában nem volt tudomásuk az alperes közvetlen irányítást biztosító tulajdonosi pozíciójáról. Mint a kötelezett részvénytársaság dolgozóinak, a közgyűlés részvényesi jogok gyakorlására jogosultaknak, azt mindenképpen ismerniük kellett, hogy az alperes jogelődje, az Á.V. a kibocsátott 10.000 Ft névértékű dolgozói részvényekkel szemben, az 1.000.000 Ft névértékű részvények döntő része felett rendelkezik. A cégiratok szerint, az I., II.r, III.r., V.r, VIII.r, IX.r., X.r., XI.r., XII.r. alperesek az 1994-ben tartott közgyűlések legalább egyikén maguk is részt vettek. Az 1995. május 17-én hatályba lépett, az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. tv.

10.§-a értelmében az Á. V. jogai és kötelezettségei a törvény erejénél fogva, egyetemes jogutódlás mellett, az Á. P. és V. Rt-re szálltak át. A felpereseknek az adós részvénytársasággal fennálló kapcsolatára, dolgozói, illetve részvényesi minőségére, a jogszabályban írt, ismertetett rendelkezésekre tekintettel, az alperessel szembeni követelés érvényesítésének akadályaként, nem volt elfogadható az a hivatkozás, hogy az alperes közvetlen irányítást biztosító tulajdonosi helyzetéről csak 2003. tavaszán, a módosított felszámolási zárómérleget, illetve vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyó végzés jogerőre emelkedését követően szereztek tudomást.

A Pp.164.§ /1/ bekezdésének esetleges megsértése, illetve a felperesek személyes előadásában foglaltaknak, a Pp.206.§ /1/ bekezdése szabályaiba ütköző téves értelmezése, ezért a jogerős érdemi döntésre nem hatott ki.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, a felperesek állításával szemben, a Pp.221.§ /1/ bekezdésének megsértését nem észlelte. A másodfokú bíróság döntését az említett szabályban foglaltaknak megfelelően, a tényállást alátámasztó bizonyítékokat megjelölve, a jogszabályokra utalva indokolta meg.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, a jogerős ítéletet, a Pp.275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp.270.§ /1/ bekezdése, illetve 78.§ /1/ bekezdés és 82.§ /2/ bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket, az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megtérítésére.

Az illetékeljegyzési jog, illetve költségmentesség folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékek viseléséről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59.§ /1/ bekezdése, és a költségmentességről rendelkező 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ /1/ és /2/ bekezdése, valamint 14.§-a alapján határozott.

Budapest, 2007. november 15.

Dr.Bodor Mária sk. a tanács elnöke

Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk.előadó bíró

Dr.Vezekényi Ursula sk.bíró

PG.

Kiadmány hitelélül:

*Piller Gizella
(bíróági írnok)*